

MARTINE VYVEY: 'TOT ELKE PRIJS' - VISSERSOPSTAND 1887

Toen Doris Klausing in 2017 haar boek 'Tot elke prijs' uitbracht over de Vissersopstand in Oostende op 24 augustus 1887, dachten zij en haar man Giedo Vanhoecke daarbij meteen aan een monument als eerbetoon aan de vijf vissers die bij deze opstand gedood werden door de burgerwacht en de gendarmes. Op 24 augustus 2018 was er op de plaats vanwaar er op de vissers geschoten werd, al een herdenking met bloemenhulde.

De reden voor de Vissersopstand waren de uiterst armoedige omstandigheden waarin de vissers leefden en de broodroof door de dumpingprijzen waarmee Engelse en Franse vissers hun waar aan wal brachten in Oostende.

De opdracht voor het herdenkingsmonument werd toegewezen aan ons Vriendenlid, de Oostendse beeldhouwster Martine Vyvey. Zij was volledig vrij in de keuze van haar ontwerp en de uitwerking ervan. Haar inspiratie voor haar bronzen beeld vond ze in een houtsnede, verschenen in 'Le Globe Illustré' op 18 september 1887 en opgenomen in het boek van Doris Klausing. Op de houtsnede staat een visser afgebeeld in een bootje, de armen in machteloze overgave geheven tegenover het geweld van de beschieting.

De dans, de beweging zijn kenmerkend voor het werk van Martine Vyvey. De figuur op de houtsnede, in combinatie met de afbeelding van een balletdanser die opspringt met geheven armen, werkte Martine Vyvey uit tot de schets van een achterovervallende visser, de borst vooruit, de armen machteloos en vol overgave gespreid.

In november 2019 begon ze met de uitwerking van haar schets in cortenstaal, met als eerste stukken de romp en de borst. Daarna smeedde ze de armen en laste ze op de romp, en vervolgens hetzelfde met de twee benen. Ze besliste om het beeld ondersteboven te plaatsen, met de benen omhoog en de armen onderaan gespreid. Eind november 2019 presenteerde ze haar cortenstalen ontwerpmaquette aan schepen van Vrije Tijd Bart Plassaert en daarna aan Doris Klausing en Giedo Vanhoecke. Na enkele aanpassingen, met onder meer openingen in de borstkas om kogelgaten te suggereren en de weglating van een overbodig stuk aan de rug, bracht Martine Vyvey nog enkele verstevigingen aan voor een vergrote uitvoering, met name aan borstkas en benen. Het oorspronkelijke ontwerp werd zesmaal uitvergroot, toen de locatie aan de Churchillkaai bekend was, bij de sluis tegenover de IJslandvaarder Amandine.

Bronsatelier Zottegem maakte de uitvoering in brons via een siliconenmal en een wasmodel. De firma Moker plaatste op de locatie drie staanders in duplex-rvs, een roestvrij staal dat erosiebestendig is, heel belangrijk aan de kust. Ook zijn de staanders bestand tegen een windkracht van 200 km/uur.

De inhuldiging van het beeld

Op vrijdag 17 december 2021 was het zover. Onder ruime belangstelling werd het beeld ingehuldigd door burgemeester Bart Tommelein, met daarna een toespraak door initiatiefneemster Doris Klausing die de ontstaansredenen voor het herdenkingsmonument

duidde. Martine Vyvey lichtte vervolgens haar visie en de uitbeelding van haar kunstwerk toe en overhandigde schepen Bart Plasschaert een kleine bronzen versie van het beeld, voor plaatsing in het stadhuis.

Bij de inhuldiging waren ook Yvette Vanderwal en haar dochter Cathérine Lagast aanwezig. Yvette Vanderwal is de achterkleindochter van Johannes Verhulst, een van de gedode vissers die is afgebeeld in het werk 'De gendarmes' van James Ensor.

Flor Broes (firma Moker) en Martine Vyvey na de plaatsing van het beeld

Zelf is Martine Vyvey heel tevreden over de locatie. Van alle kanten is het beeld goed zichtbaar en toegankelijk. Vanuit het treinstation en het busstation zijn er veel passanten, zodat het beeld meteen opvalt bij wie in Oostende aankomt. Een bordje met duiding en toelichting staat links achter het beeld.

Femke Simonis